

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Pszichológia és Neveléstudományok Kar
1.3 Intézet	Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet
1.4 Szakterület	Neveléstudományok
1.5 Képzési szint	Alapképzés (BA) - licenz
1.6 Szak / Képesítés	Az óvodai és elemi oktatás pedagógája

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	A szóbeli kommunikáció formái						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Fóris-Ferenczi Rita						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Fóris-Ferenczi Rita						
2.4 Tanulmányi év	II.	2.5 Félév	IV.	2.6. Értékelés módja	kollokvium	2.7 Tantárgy típusa	opcionális

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	70	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					6
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					2
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					3
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					1
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	14				
3.8 A félév össz-óraszám	70				
3.9 Kreditszám	3				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	Magyar nyelv az óvodai és elemi oktatásban
4.2 Kompetenciabeli	Szövegtani ismeretek és azok gyakorlati alkalmazása

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	laptop, projektor, hangfal, CD
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	laptop, projektor, hangfal, CD, videokamera

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	K1. Különböző életkori sajátosságokhoz, képzési szintekhez és célcsoportokhoz igazított oktatási vagy nevelési programok tervezése K2. Az óvodai és elemi iskolai sajátos oktatási-nevelési folyamat kivitelezése K3. Az óvodások és kisiskolások tanulási tevékenységének, eredményeinek, fejlődési folyamatának értékelése
Transzverzális kompeten	

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	- A szakmai, pszicho-pedagógiai és módszertani ismeretek felhasználása, értelmezése, feldolgozása és alkalmazása az oktatási-nevelési tevékenységek és didaktikai eszközök tervezésének teljes folyamatában - A szakismeretek, a pszicho-pedagógiai és módszertani ismeretek felhasználása az óvodai és elemi iskolai oktató-nevelő tevékenység megvalósításában - Az óvodai és elemi iskolai oktatásra jellemző értékelési, rögzítési, elemzési és kommunikációs módszerek és eszközök széles tárházának alkalmazása
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	1. A beszédszervek pontos és célszerű használatának, a beszéd elemzése képességének a fejlesztése 2. A nyilvános beszédhez/felolvasáshoz szükséges beszédtechnikai fogások megismerése és alkalmazása (jól hallható és érthető beszéd alakítása és fejlesztése) 3. A nyilvános beszéd követelményeinek, szabályainak, fogásainak, a logikusan felépített és világosan megfogalmazott beszéd szabályainak megismerése és elsajátítása 4. A tudatos, érthető, szép beszéd alakítása, felkészülés azokra az élőszóbeli megnyilatkozásokra, melyekkel a hallgatók jövőendő pályájukon környezetük számára is mintául szolgálhatnak. 5. A kifejező kedv; a hallási figyelem és érzékenység, a koncentrációs készség, a produktív és reprodukív kifejezőkészség fejlesztése e 6. Az önismeret és a hiteles önkifejezés fejlesztése, 7. Önelemzési és önértékelési igény és képesség fejlesztése

8. A tantárgy tartalma

8.1. Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A <i>Szóbeli kommunikáció formái</i> tárgy bemutatása, szakirodalom, követelmények, az előadás vázlata.	Előadás. Powerpoint-bemutató. Magyarázat	
2. A kommunikáció. Beszéd és írás. Beszédhelyzetek, beszédformák.	Ötletbörze. Fürtábra. Tanári előadás. Powerpoint-bemutató. Megbeszélés	
3. A beszéd technikai alapjai: beszédlégzés, helyes artikuláció, hangzósság, a szöveg értelmét szolgáló változatos megjelenítés eszközei	Tanári előadás. Powerpoint-bemutató. Szemléltetés	
4. A nonverbális kommunikáció. Gesztus, mimika, tekintet, testbeszéd (testmozdulatok, testtartás), térközsabályozás, emblémák, kronémika	Tanári előadás. Powerpoint-bemutató. Szemléltetés	
5. Az élőszóbeli megnyilatkozás elemei és díszai. Alakzatok. Nyelvhelyességi és stilisztikai kérdések. Stíluskövetelmények, stílushibák.	Tanári előadás. Powerpoint-bemutató. Szemléltetés	
6. A kötetlen beszéd érthetőségének feltételei: érthetőség, partnerség, áttekinthetőség, szakaszolás.	Előadás. Powerpoint-bemutató.	
7. A kötetlen beszéd műfajai: párbeszéd, beszélgetés, társalgás, célzott beszélgetés, hozzászólás, vita, vitavezetés.	Tanári előadás. Powerpoint-bemutató. Szemléltetés	
8. A nyilvános kommunikáció jellemzői, alapelvei. Beszéd és előadások. A felolvasás. A versmondás.	Tanári előadás. Powerpoint-bemutató. Szemléltetés	
9. A nyilvános megszólalás – a szónoki beszéd (célja, jellemzői, szó- és kifejezőkészlete, mondat- és szövegszerkesztése, felépítése)	Tanári előadás. Powerpoint-bemutató.	
10. A nyilvános megszólalás (szónoki beszéd) létrehozásának fázisai: munkavázlat, szövegvázlat, Felkészülés a beszédre. A beszéd előkészítésének lépései.	Tanári előadás. Powerpoint-bemutató. Magyarázat. Szemléltetés.	
11. Az érvelések természete, jellege, elemei.. A hatékony érvelés logikai alapjai.	Tanári előadás. Powerpoint-bemutató. Magyarázat	
12. A hatáskeltés tényezői. Meggyőzőesspszichológiai tényezők (manipuláció, propaganda).	Tanári előadás. Powerpoint-bemutató. Magyarázat	
13. Szövegbefogadás – szövegértés. Megértést, értelmezést befolyásoló tényezők. Kommunikációt támogató és akadályozó tényezők.	Tanári előadás. Powerpoint-bemutató.	
14. A szónoki/tanári magatartás. A megszólalás társadalmi meghatározottsága és felelőssége.	Ötletbörze Powerpoint-bemutató.	
Könyvészet 1. Fercsik Erzsébet– Raátz Judit 1993. <i>Kommunikáció szóban és írásban</i> , Korona Kiadó, Budapest. 1. Hernádi Sándor 1994. <i>Beszédművelés</i> . Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 9. Kiadás 2. Máthé Dénes 2007. <i>Retorika a bölcsészeti oktatásban</i> . Ábel Kiadó, Kolozsvár. 3. Montágh Imre 1986. <i>Figyelem vagy fegyelem (Az előadói magatartás)</i> . Kossuth Könyvkiadó, Budapest. 4. Szikszainé Nagy Irma 1999. <i>Leíró magyar szövegtan</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 5. Szikszainé Nagy Irma 2001. <i>Szövegértés – szövegelemzés – szövegalkotás</i> . Budapest, Osiris Kiadó 6. Zentai István 1998. <i>A meggyőzés útjai</i> . Typotex Kiadó, Budapest. ,		

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A nyelvi kommunikációs érzékenység felmérése. Szerepjátékok, szituációs játékok. A közlés funkciói.	Szerepjátékok, szituációs játékok. megfigyelés, beszélgetés,	
2. A nyelv és a beszéd különbségei, jellemzői, sajátosságai. Írott és beszélt szövegek összehasonlítása.	Problematizálás, megfigyelés, nyelvjárási szövegrészek hallgatása	
3. A verbális kommunikáció. A beszédleghzés. A hangindítás, hangzás. Az artikuláció. A hangszín. A hangfekvés. A hangerő. A beszédsebesség és ritmus. A beszédsszünet. A hangsúly és a szünet válfajai, problémái.	Felfedezettetés, megfigyelés, szerepjáték, szituációs játék, kommunikációs játékok, gyakorlás	
4. A nonverbális kommunikáció. Gesztus, mimika, tekintet, testbeszéd (testmozdulatok, testtartás), térközszabályozás, emblémák, kronémika.	Felfedezettetés, megfigyelés, szerepjáték, szituációs játék, kommunikációs játékok, gyakorlás	
5. A felolvasás és a versmondás. Írott szöveg interpretálása. A mondatfonetikai eszközök helyes alkalmazása az interpretatív szövegekben..	Felfedezettetés, megfigyelés, hangsúlyvariációs gyakorlatok, felolvasási gyakorlatok	
6. Szövegértelmező gyakorlatok. Közéleti beszédek bemutatása, közös elemzése	megfigyelés, értelmezési gyakorlatok	
7. Az önkifejezés mestersége: A személyes eredményesség növelése kommunikációval. A rögtönzés mestersége: váratlan helyzetek sikeres megoldása szóban: rögtönzés, elkerülés, elterelés stb. a nyilvános kommunikációban.	Felfedezettetés, gyakorlás	
8. Beszédtervezés. A körülmények (szituáció) összetevői: beszélő, hallgató, téma, cél, idő, hely, nyelv és stílus stb. (ki, kinek, miről, mikor, hol, hogyan stb.). Szövegalkotási próbák.	Szövegelemzések és szituációs gyakorlatok	
9. Beszéd és viselkedés, a kulturált emberi érintkezés szabályai. Köszöntő, ünnepi beszéd, megemlékezés, méltatás.	Felfedezettetés, gyakorlás	
10. Bizonyítás, meggyőzés, elhíttetés, rábeszélés. Meggyőzés és manipuláció .. Érvelési technikák (induktív, deduktív) gyakorlása. Csátározások: Ki nyer ma? gyakorlat	Felfedezettetés, gyakorlás	
11. Nyilvános beszéd különböző nevelési színtereken és ezek követelményei. Pl. előadás szülőértekezleten vagy a „Szülők iskolája” keretén belül szabadon előadott formában (kb. 3 perces produkció)	Gyakorlás	

12. (Pedagógiai) szakszöveg felolvasása – majd a tartalom értelmező, tömör megfogalmazásban előadott interpretálása	Gyakorlás	
13. Beszéd-befogadás. A hallgatói szerep: értő odafigyelés és aktív hallgatás. A termékeny eszmecsere művészete: érvelés, kérdezés, válaszadás, összehangolás, visszacsatolás, meggyőzés, együttműködés.	Felfedeztetés, gyakorlás, társas helyzet szimulációja	
14. Értékelés - önértékelés	Írott szöveg felolvasása (pl. részlet egy híres szónoklatból vagy egy szereplő monológja), előadás	

Könyvészet

1. Aczél Petra: *A meggyőző szöveg retorikája*. Magyar Nyelvőr, 2001/január-március.
<http://www.c3.hu/~nyelvor/period/1251/125103.htm>
2. Adamik Tamás – A. Jászó Anna – Aczél Petra 2004. *Retorika*. Osiris Kiadó. Budapest.
3. Birkenbihl Vera 1998. *Kommunikációs gyakorlatok*, Trivium Kiadó, Budapest.
1. Deme László-Grétsy László-Wacha Imre (szerk.) 1999. *Nyelvi illemtan*. Szemimpex Kiadó, Budapest.
2. Hernádi Sándor 1994. *Beszédművelés*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 9. Kiadás
3. Montágh Imre 1989. *Nyelvműveltség (A beszéd művészete)*. Múzsák Könyvkiadó, Budapest.
4. Pléh Csaba–Siklaci István–Terestényi Tamás (szerk.) 1997. *Nyelv, kommunikáció, cselekvés*. Osiris Kiadó, Budapest.
5. Rónai Béla - Kerekes László: *Nyelvművelés és beszédtechnika*. Tankönyvkiadó, Budapest
6. Siklaci István (szerk.) 1990. *A szóbeli befolyásolás alapjai I.-II.* Tankönyvkiadó, Budapest.
7. Szikszainé Nagy Irma 1999. *Leíró magyar szövegtan*. Osiris Kiadó, Budapest.
8. Szikszainé Nagy Irma 2001. *Szövegértés – szövegelemzés – szövegalkotás*. Osiris Kiadó, Budapest.
9. Wacha Imre 1999. *Beszédművelés. Gyakorlószövegek*. Kolozsvár, . AESz-füzetek 6, Kolozsvár.
10. A „Régi új retorika sorozat” köteteiből: A. Jászó Anna–L. Aczél Petra (szerk.): *A régi új retorika*. Trezor Kiadó. Budapest, 2000., A. Jászó Anna–L. Aczél Petra (szerk.): *A szónoki beszéd részei és a beszédfajták*. Trezor Kiadó. Budapest, 2001; A. Jászó Anna–L. Aczél Petra (szerk.): *A klasszikus retorikai bizonyítás*. Trezor Kiadó. Budapest, 2002; A. Jászó Anna–L. Aczél Petra (szerk.): *A modern retorikai bizonyítás*. Trezor Kiadó. Budapest, 2003; A. Jászó Anna–L. Aczél Petra (szerk.): *A szónoki beszéd kidolgozása*. Trezor Kiadó. Budapest, 2004. 87–93; A. Jászó Anna–L. Aczél Petra (szerk.): *A szóképek és a szónoki beszéd*. Trezor Kiadó. Budapest, 2005.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A logikusan felépített szövegek létrehozásának, a világos beszédstílusnak, a beszédtechnikai fogásoknak, illetve a (szóbeli) szövegalkotás szabályainak elsajátítása alapját képezi a pedagógusi személyiségre jellemző igényes, következetes, érthető és jól hallható beszédnek.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
--------------------	-----------------------------	---------------------------	-----------------------------

10.4 Előadás	A kommunikáció alapfogalmainak ismerete. Beszédművelési-beszédtechnikai alapfogalmak alapos ismerete. A nyilvános kommunikáció jellemzőinek, műfajainak az ismerete. Szövegértelmezési, szövegalkotási és –befogadási készségek gyakorlatban történő alkalmazása.	szóbeli vizsga	75%
10.5 Szeminárium / Labor	Szövegalkotás (szónoki beszéd, előadás v. más típusú érvelő szöveg) Három memoriter (vers, prózai alkotás, szónoki beszéd) előadása, illetve egy gyermekirodalmi alkotás felolvasása Aktív részvétel a szemináriumokon	A szövegalkotási feladat során alkotott szöveg értékelése A memoriterek előadásának értékelése A felolvasás értékelése Folyamatos megfigyelés, a szemináriumi tevékenység elemzése, értékelése	25%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei – a szemináriumokon – a beszédtechnikai, szövegértési és szövegalkotási gyakorlatokban – való aktív részvétel – a szemináriumi követelmények teljesítése (3 memoriter előadása, 1 gyermekirodalmi alkotás felolvasása, szövegalkotási feladatok teljesítése) – a kommunikáció alapfogalmainak, valamint a verbális kommunikáció jellemzőinek az ismerete, – beszédművelési-beszédtechnikai alapfogalmak alapos ismerete – írásbeli vizsga			

Kitöltés dátuma

26.09.2012.

Előadás felelőse

Fóris-Ferenczi Rita
Docens, dr

Szeminárium felelőse

Fóris-Ferenczi Rita

Az intézeti jóváhagyás dátuma

01.10.2012.

Intézetigazgató

Demény Piroska

Lect. Dr.